

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IX.20.179/2019/5.

A tanács tagjai: Dr. Madarász Anna a tanács elnöke, Dr. Bleier Judit előadó bíró, Dr. Parlagi Mátyás bíró

A felperes: felperes neve (

A felperes képviselője:

Az alperes: alperes neve (

Az alperes képviselője: Dr. Horváth N. Mónika (fél címe)

A per tárgya: bérleti díjtartozás és járulékai megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Budapest Környéki Törvényszék 9.Pf.21.477/2017/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Gödöllői Járásbíróság 2.P.20.904/2016/16.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

- A le nem rótt 541.552 (ötszáznegyvenegyezer-ötszázötvenkettő) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes jogelődje (a továbbiakban: felperes) és a perben nem álló M. Bt. (a továbbiakban: Bt.) 2002. október 29-én tartós bérleti szerződést kötött 48 hónap futamidőre az forgalmi rendszámú típusú személygépjármű (a továbbiakban: gépjármű) használatba adása tárgyában. Megállapodtak, hogy a szerződés lejártáig a gépjármű a felperes tulajdonában marad. Az alperes a Bt. beltagja volt. A gépjárművet 2003. február 10-én ismeretlen személy eltulajdonította, és a Bt. 2003. július 1-től a bérleti díjfizetési kötelezettségét nem teljesítette, ezért a felperes a szerződést felmondta.
- [2] A Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt indított perben (a továbbiakban: előzményi per) a bíróság a 2012. október 9-én jogerőre emelkedett ítélettel kötelezte a Bt.-t, hogy fizessen meg

a felperesnek 3.956.732 forintot, ennek 2004. január 29-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatát és 406.552 forint első-, valamint 98.000 forint másodfokú perköltséget, továbbá a Magyar Államnak 237.400 forint fellebbezési illetéket. A Bt. ellen indított felszámolási eljárásban a felszámolóbiztos 2015. június 4-én nyilatkozott, hogy a felperes követelése a Bt.-vel szemben behajthatatlan. A perben nem álló Biztosító Zrt. ellen indított perben meghozott jogerős ítélettel a bíróság kötelezte a biztosítót mint alperest, hogy fizessen meg a jelen per alperesének 3.539.840 forintot és járulékait.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A fizetési meghagyással indított és az alperes ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a felperes kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 3.956.732 forint és 2004. január 29-től járó késedelmi kamata, valamint 406.552 forint elsőfokú eljárásban, 98.000 forint másodfokú eljárásban felmerült perköltség, 118.700 forint eljárási díj és 118.700 forint eljárási illeték megfizetésére. Kereseti kérelmét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:154. §-ára alapította.
- [4] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Elévülési és beszámítási kifogást is előterjesztett. Vizontkeresetet indított a felperessel szemben 1.458.789 forint kártérítés megfizetése iránt, amelyet az Ptk. 6:519-520. §-ára és a 6:522. §-ára alapított.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 3.956.732 forintot, ezen összeg után 2004. január 29. napjától a kifizetés napjáig a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres szorzatával megegyező mértékű késedelmi kamatot, 118.702 forint eljárási díjat, 118.700 forint eljárási illetéket, valamint 604.552 forint perköltséget. A beszámítási kifogást és a vizontkeresetet elutasította, és megállapította, hogy 87.530 forint le nem rótt vizontkereseti eljárási illeték a Magyar Állam terhén marad.
- [6] Ítéletének indokolásában az 1/2007. PJE számú jogegységi határozat (a továbbiakban: PJE) 4. pontját idézve megállapította, hogy a behajthatatlanságról szóló értesítésre figyelemmel a felperes követelése nem évült el, mert azt 2016. április 6-án, a nyugvás megszűnésétől számított egy éven belül érvényesítette. A 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptké.) 50. § (1) bekezdésének alkalmazásával a keresetre a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 108. § (1) bekezdését kell alkalmazni. A Bt. kötelezettsége a 2012. október 9-én jogerőre

emelkedett ítélettel a Ptk. hatályba lépését megelőzően keletkezett, amelynek teljesítéséért az alperes felelős, mint a Bt. belfogója. A főkötelezettséggel szemben a felperes a követelést nem tudta érvényesíteni, ezért az alperes azt köteles megtéríteni.

- [7] Megállapította, hogy az alperes által átadott gépjárműre tekintettel a szerződő felek az induló díjat 3.005.376 forinttal csökkentették, ezért ennek értékével a felperes nem köteles elszámolni, mert az a díj része volt. A felperest csereautó biztosítása nem terhelte, és egy másik autó vásárlása a követelését nem alapozza meg. Mindezek miatt a beszámítási kifogás nem volt alapos.
- [8] A Ptk. 50. § (1) bekezdésének alkalmazásával a viszontkeresetre a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) szabályai az irányadók. Az alperes a bíróság tájékoztatása ellenére a rá háruló bizonyítási kötelezettségnek nem tett eleget, kártérítési követelését nem bizonyította. A felperes nem tanúsított jogellenes magatartást azzal, hogy a korábbi perben a perbehívást nem fogadta el, és ez nem sérti a jóhiszeműség vagy a tisztesség elvét sem. A biztosító elleni peres eljárás elhúzódása nem hozható okozati összefüggésbe a felperes magatartásával. Erre tekintettel a viszontkeresetet is elutasította.
- [9] Az ítélet ellen az alperes fellebbezett.
- [10] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyta helyben, hogy a beszámítási kifogást elutasító rendelkezést mellőzte. Kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 98.000 forint másodfokú perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 316.538 forint fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.
- [11] A beszámítási kifogás elutasításának a rendelkező részből történő mellőzése mellett a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok helyes értékelésével a tényállást megfelelően állapította meg, és helytálló az abból levont jogi következtetése is. Kiemelte, az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az elévülés a Bt.-től való behajthatatlanság megállapításáig nyugodott, és az ettől kezdődő egy éven belül a felperes a követelést érvényesítette. Az alperes felelőssége a Gt. 108. § (1) bekezdésén alapul, így a régi Ptk. kezességre vonatkozó szabályai nem alkalmazhatóak, az alperes köteles helytállni a marasztalással érintett összegért. Az elsőfokú bíróság a beszámítási kifogást és a viszontkeresetet is helyesen bírálta el, az alperes maga adta elő, hogy a gépkocsi értékével csökkentették a bérleti díjat. A felperesnek csereautó biztosítására vonatkozó kötelezettsége nem volt, és a felperes a jogát gyakorolta, amikor nem indított pert a biztosítóval szemben. A felperes magatartásának jogellenességére nem ad alapot, hogy a végső döntésig hosszú idő telt el.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását és viszontkeresetének teljesítését kérte. Arra az esetre, ha a viszontkereset nem bírálható el, részítélet meghozatalát indítványozta az elévülés tekintetében azzal, hogy a felperes követelése 2008. július 1-jén elévült. Ha a döntéshez szükséges tények nem állapíthatók meg, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett kérte, hogy a Kúria utasítsa az első- és másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására. Arra az esetre, ha a Kúria az elévülési kifogásnak nem ad helyt, kérte, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság 27.G.300.906/2008/51. számú ítéletével megállapított teljes perköltség vonatkozásában az alperest mentesítse annak megfizetése alól a régi Ptk. 273. § (2) bekezdése alapján.
- [13] Álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem vizsgálták érdemben az alperessel szembeni önálló elévülést. Nem fejtették ki, mikor kezdődött a követelés elévülése, ezért mindkét ítélet tényállása hiányos. Kiemelte, hogy az alperest mint járulékos kötelezettet a felperes soha nem szólította fel a fizetésre, a fizetési meghagyás benyújtásáig 2003. június 1. és 2016. április 6. napja között felszólítást nem kapott. Az elévülés kezdő időpontja a régi Ptk. 326. § (1) bekezdése értelmében a főkötelezett és a mögöttes felelős tekintetében azonos, míg a beltaggal szemben a régi Ptk. 326. § (1) bekezdése alapján a követelés 2008. július 1-jén önállóan elévült. A felperes kizárólag a Bt.-vel szemben indított pert, és ebben a perben kizárólag a Bt. mint főkötelezett fizetési kötelezettségét állapították meg. Az önálló elévülés 2008. június 1-jén bekövetkezett, az nem nyugodhatott, és együttes perlés sem történt. Kiemelte, hogy a PJE szerint a főkötelezett és a mögöttes felelős együttes perlése megengedett, a felperes saját maga enyészttette el azt a jogát, hogy a járulékos kötelezettel szemben igényt érvényesítsen.
- [14] Idézte a PJE 3. pontját azzal, hogy a felperes elévülést megszakító személyhez címzett jognyilatkozatot nem intézett az alpereshez. Az eljáró bíróságok ítéleteinek az elévüléssel kapcsolatos álláspontja jogszabálysértő, a régi Ptk. 325. § (1) bekezdésébe, 326. § (1) bekezdésébe és a 327. § (1) bekezdésébe, valamint a PJE-be ütközik.
- [15] A korábbi eljárásban már csak a Kúria állapította meg, hogy a régi Ptk. 233. § (1) bekezdése alapján a Bt.-t is megillette a perindítás joga a biztosító társasággal szemben. A perbehívást a felperes megtagadta, és ezzel a Bt.-t az igényérvényesítésében korlátozta. Nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható, nem segítette elő a Bt. igényérvényesítését, lemondott a kedvezményezetti minőségéről, és a követelése azért is elévült, mert semmilyen eljárást nem mutatott az alperessel szemben. Ha a Bt. a rendkívüli perorvoslatot nem veszi igénybe, a biztosítónak

nem kellett volna helytállnia. Az, hogy a megismételt eljárásban hosszabb idő után kötelezte a bíróság a biztosítót, és ez nem hozható összefüggésbe a felperes magatartásával, iratellenes, tényállásellenes és jogszabálysértő. Az eljáró bíróságok nem vették figyelembe, hogy a Bt. a kötelezettségét a biztosítóval szembeni igényérvényesítésből kívánta rendezni.

- [16] Idézte a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 58. § (1) bekezdését. Előadta, hogy a felperes kizárólag felszámolás útján kívánta a követelését érvényesíteni, azonban számtalan alkalma lett volna a biztosító együttes perlésével, hogy ahhoz mint kedvezményezett hozzájusson. Ezzel az együttműködési kötelezettségét megszegte, így az eljáró bíróságok megalapozatlanul utasították el a viszontkeresetet.
- [17] Nem volt alapos a beszámítási kifogás elutasítása sem, mert nem történt semmilyen számítás az eltelt évtized alatt arra, hogy a beszámított autó értékével kevesebb lett a bérleti díjfizetési kötelezettség. A járulékos kötelezett helyzete nem válhat terhesebbé, mint amilyen elvállalásakor volt. Az együttes perlés hiányában az alperes az összes kifogást érvényesítheti, és vitathatja, hogy valóban beszámították-e az érintett összeget a fizetendő díjba.
- [18] Mindezek miatt mindkét ítélet sérti a régi Ptk. 273. § (1) bekezdését és a PJE-t.
- [19] Az elsőfokú bíróság elmulasztotta megvizsgálni, hogy az alperes nem volt peres fél a Bt. elleni perben, nem írt alá tartós bérleti szerződést magánszemélyként, és nem mondott le az autó ellenértékének érvényesítéséről. Iratellenes, hogy a biztosítást a Bt. kötötte. A tartós bérleti szerződés az egyik fél számára csak jogokat biztosított, míg a másik fél számára csak kötelezettségeket keletkeztetett, így az érvénytelen. Súlyos jogszabálysértés, hogy az alperes saját autójának értékét nem vették figyelembe.
- [20] A Pesti Központi Kerületi Bíróság ítéletében megállapított teljes perköltség megfizetéséért a régi Ptk. 273. § (2) bekezdése értelmében az alperes csak akkor lenne köteles helytállni, ha a felperes keresetindítás előtt felszólította volna őt a teljesítésre.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [21] A felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálását a jogszabály szigorú tartalmi feltételekhez köti, amelyek együttesen határozzák meg a jogerős ítélet felülvizsgálatának kereteit. Meg kell jelölni a támadott határozatot, valamint azt is, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, és elő kell adni a jogszabálysértést, a megsértett jogszabályhelyet, továbbá azt, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kéri [rég. Pp. 272. § (2) bekezdés].
- [22] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében - egyebek között - a jogerős ítéletnek a beszámítási kifogás és a viszontkereset

elbírálását érintő részeit is sérelmezte, ezek indokait részletesen előadta, azonban megsértett jogszabályhelyet nem jelölt meg, ezért a jogerős ítéletnek a beszámítási kifogást és a viszontkeresetet elbíráló részei a régi Pp. 272. § (2) bekezdésében írt tartalmi feltételek hiányában érdemben nem vizsgálhatóak.

- [23] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [24] A Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdése szerint eljárva megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt - érdemben vizsgálható - okokból nem jogszabálysértő.
- [25] A felülvizsgálati kérelem szerint a felperes követelése elévült, ezért a jogerős ítélet a régi Ptk. 325. § (1) bekezdésébe, 326. § (1) bekezdésébe és a 327. § (1) bekezdésébe, valamint a PJE-be ütközik.
- [26] A felülvizsgálati kérelemben az alperes nem jelölt meg olyan eljárási szabályt, amelynek alkalmazásával a bizonyítékok értékelése alapján megállapított tényállás felülbíráható, ezért a Bt. tartozásának esedékességére az előzményi perben meghatározott 2004. január 29. napját kell irányadónak tekinteni. Ezt a tényt az eljárt bíróságok döntése egyértelműen tartalmazta, így megállapítható, hogy a régi Ptk. 326. § (1) bekezdésének alkalmazásával ezzel az időponttal a követelés elévülése is megkezdődött. Az alperes maga is hivatkozott arra, hogy az elévülés a mögöttes felelőssel szemben a főkötelezettel azonos időpontban kezdődik (PJE 2. pont), ezért alaptalanul sérelmezte, hogy az eljárt bíróságok az elévülés kezdetét az alperessel szemben nem vizsgálták.
- [27] A régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján: „ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül - egyéves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetén pedig három hónapon belül - a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél, illetőleg három hónapnál kevesebb van hátra”. A PJE 4. pontja szerint a főkötelezettől való behajthatatlanság igazolt megállapíthatóságáig az elévülés nyugszik. A régi Ptk. a nyugvás kifejezést nem használja, mert a szabályozás módszere az elévülési idő meghosszabbítása, amely a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének alkalmazása szempontjából annyit jelent, hogy a nyugvásra okot szolgáltató igényérvényesítést akadályozó körülmény fennállásáig az elévülési határidő meghosszabbodik, így ennek időtartama alatt az elévülés nem következhet be.
- [28] A PJE a felszámolás alatt álló főkötelezettel szembeni követelés behajthatatlanságáról történő tudomásszerzés hiányát az igényérvényesítés lehetőségének olyan akadályaként értelmezi, amely a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése értelmében az elévülési határidő meghosszabbításának (nyugvásának) ténybeli alapjául szolgál. Ebből következik, hogy amíg az akadály fennáll, és az elévülés nem következhet be, nincs jelentősége annak, hogy a felperes a perindításig az alperest a fizetésre nem szólította fel, illetőleg nem élt az együttes perlés lehetőségével, ezért a jogerős ítélet az

elévülés megszakadását szabályozó régi Ptk. 327. § (1) bekezdését nem sérti.

- [29] A követelés elévülése szempontjából kizárólag annak van érdemi jelentősége, hogy a 2004. január 29-én esedékessé vált követelés érvényesítése iránt 2008. március 18-án indult előzményi eljárásban a másodfokú bíróság 2012. október 9-én hozta meg a jogerős ítéletet, amelyhez képest a felperes a Bt.-vel szemben 2013. január 11-én nyújtotta be a felszámolás iránti kérelmet, és a felszámolóbiztos 2015. június 4-én kelt tájékoztatása hárította el a Bt. beltagjával mint mögöttes felelőssel szemben a közvetlen igényérvényesítés akadályát (PJE 4. pont).
- [30] Mindezek alapján az eljáró bíróságok a PJE jogértelmezésének és a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének megfelelően állapították meg, hogy a felperesnek további egy év állt rendelkezésre, hogy az alperessel szemben az igényét érvényesítse. Ehhez képest a felperes fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelme 2016. április 27-én érkezett meg a közjegyzőhöz. Ennek következtében az alperes ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a régi Pp. 315. § (5) bekezdése szerint irányadó 128. § értelmében az alperessel szemben a perindítás hatályai beálltak, így az akadály megszűnésétől számított egy éven belüli igényérvényesítésre tekintettel a felperes követelése nem évült el, annak a bírósági úton történő érvényesítését az alperes elévülési kifogása nem akadályozta meg.
- [31] A kifejtett indokok alapján a jogerős ítélet a régi Ptk. 325. § (1) bekezdését, valamint a 326. § (1) bekezdését sem sérti.
- [32] A felperes a jogerős ítéletnek a régi Ptk. 273. § (2) bekezdését sértő rendelkezésére hivatkozással kérte a marasztalási összeg leszállítását az előzményi eljárásban megítélt perköltség összegével. A másodfokú bíróság azonban helyesen állapította meg, hogy a felek jogviszonyában a kezesi szerződésre irányadó rendelkezések alkalmazására nincs lehetőség.
- [33] A régi Ptk. 272. § (1) bekezdése alapján a kezességi szerződéssel a kezes arra vállal kötelezettséget, hogy amennyiben a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette teljesíteni. A kezesség a régi Ptk.-ban szabályozott szerződést biztosító mellékkötelezettség, amely csak annyiban hasonlít a bt. beltagjának a Gt. 108. § (1) bekezdésében írt felelősségére, hogy a közvetlen igényérvényesítés mindkét esetben a főkötelezettel szembeni behajthatóság lehetőségétől függ. A kezesi szerződésre irányadó szabályok azonban a bt. kötelezettségeiért korlátlanul helytállni köteles beltagra nem irányadóak. A beltag felelőssége a társasági formára irányadó jogszabály rendelkezésén alapul, amely korlátozás nélkül kiterjed a bt. vagyona által nem fedezett valamennyi kötelezettségre. Ebbe beletartozik az is, ha a társaság a kötelezettségét önként nem teljesíti, és a jogosult további költségekkel járó polgári perben szerez érvényt a követelésének, és ezáltal a perköltség a bt. kötelezettségeit növelő tartozássá válik.
- [34] Mindezek alapján a felek jogviszonyára a kezesi szerződés szabályai

nem alkalmazhatóak, ezért a jogerős ítélet a régi Ptk. 273. § (2) bekezdését sem sérti.

- [35] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a régi Pp. 58. § (1) bekezdésére is, azonban a perbehívásra lehetőséget biztosító rendelkezést az eljáró bíróságok nem alkalmazták, és arra alapot szolgáltató ok sem állt fenn, így ez a szabály a jogerős ítéletben foglaltakkal nem hozható összefüggésbe, ezáltal azt az eljáró bíróságok meg sem sérthették.
- [36] A kiejtett indokok alapján a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése értelmében hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [37] A felülvizsgálati eljárásban az alperes pervesztes lett, így a költségeit maga köteles viselni, míg a felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, ezért részéről számításba vehető felülvizsgálati eljárási költség nem merült fel.
- [38] Az alperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.
- [39] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az alperes kérelmére a régi Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson bírálta el.
- [40] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. március 5.

. Madarász Anna s.k. a tanács elnöke, Dr. Bleier Judit s.k. előadó bíró, Dr. Parlagi Mátyás s.k. bíró